

Posudok doc. Martina Slobodníka, PhD. na inauguračné konanie pre udelenie vedecko-pedagogického titulu „profesor“ pre orientálne jazyky a kultúry na Univerzite Komenského v Bratislave.

Docenta Martina Slobodníka poznám od roku 1988 od dňa prijímacích skúšok na vysokú školu. Doteraz si pamätám, že sedel v jednej z posledných lavíc spomedzi vyše 40 účastníkov. Prospel ako jeden z desiatich a bol mojím žiakom do roku 1994 s výnimkou dvojročnej stáže v rokoch 1991-1993 na Pekingskej univerzite, v tom čase na najlepšej čínskej vysokej škole. Nenasledoval môj návrh, aby sa venoval štúdiu čínskej literatúre, ale zvolil si za svoj odbor čínsko-tibetské historické vzťahy, čím zrejme nasledoval svojho neskoršieho mentora prof. PhDr. Josefa Kolmaša, DrSc., ktorý v ňom našiel asi svojho najlepšieho žiaka v Česku i na Slovensku.

Prof. Kolmaš sledoval všetky jeho práce a vyžadoval od neho, aby sa venoval štúdiu tibetského jazyka. To bola podmienka pre ich nasledujúcu spoluprácu. Najvhodnejšie miesto pre podobné štúdium bola Bonnská univerzita, kde Slobodník študoval v rokoch 1996-1998 ako štipendista DAAD a neskoršie v januári až septembri 2005 na tom istom mieste v rámci štipendijného pobytu hradeného Nadáciou Alexandra von Humboldta. Na Bonnskej univerzite absolvoval aj trojmesačný študijný pobyt v auguste až v septembri v roku 2010 opäť pomocou tej istej nadácie.

Podľa môjho názoru práve tieto možnosti, pobyty v Tibete a početné granty najmä od Chiang Ching-kuo Foundation for International Scholarly Exchange mu umožnili zberanie materiálu a jeho neskoršie spracovanie v knihách a v časopiseckých publikáciách, vo vedeckých a v populárnych článkoch. Zo zrejmých dôvodov, aj keď najväčšiu časť zahraničného pobytu prežil v Číne, má k jej vzťahu k Tibetu veľmi kritický postoj a jeho výskum sa týka hlavne severozápadného Tibetu, ktorý navštevoval medzi rokmi 2000-2012.

Tibet je súčasťou časťou pevninovej Číny a bol ňou aj niekoľko storočí v minulosti. Do čínskych dejín som uvádzal doc. Slobodníka a jeho spolužiakov v školskom roku 1988-1989 v čase predchádzajúcom udalosti okolo Tchien-an-menského masakru v noci medzi 3.-4. júnom 1989, ktorý zrejme na neho veľmi zapôsobil. Strelba do demonštrujúcich študentov a koniec nádejam čínskeho ľudu na slobodu a demokraciu, ktorá sa doteraz nedá presadiť, iste zmenila jeho postoj ku krajine, ktorú si vybral ako predmet štúdia. Prekvapilo ma, že sa s tým nikdy nezdôveril a zrejme aj kvôli týmto tragickým udalostiam prispôsobil svoje vedecké i populárno-vedecké záujmy.

Pokiaľ ide o mňa najväčšmi si cením Slobodníkove práce z dejín tibetsko-čínskych vzťahov. Za jednu z najdôležitejších pokladám jeho knihu *Politické, náboženské a ekonomické aspekty čínsko-tibetských vzťahov v 14.-15. storočí*, Bratislava: Univerzita Komenského, 2011, 152 s., ktorá

zrozumiteľne podáva skúmanú problematiku začatú v predchádzajúcich obdobiach dynastie Tchang (pozri články v *Asian and African Studies* a v *Historickom časopise* z rokov 1994-1997) a tak nadväzuje na úsilia svojho učiteľa prof. Kolmaša. Je škoda, že nevyšla v nijakom svetovom jazyku. Slobodník ju vôbec neudáva v stručnej charakteristike svojich najdôležitejších výsledkov. Pôvodne bola napísaná ako dizertácia pre dosiahnutie PhD. V istých prípadoch sú PhD práce hodnotnejšie než neskoršie výsledky ich autorov. Treba vyzdvihnúť jeho štúdiu „The Relations between the Chinese Ming Dynasty and then Ruling House of Phag-mo-gru in the Years 1368-1434: Political and Religious Aspects.“ *Asian and African Studies*, n.s. 13, 2, 2004, ktorá o necelé desaťročie neskoršie vyšla v zborníku *Critical Readings on the History of Tibetan Foreign Relations*. Leiden: Brill, 2013.

Vedecká monografia *Mao a Buddha: náboženská politika voči tibetskému buddhizmu v Číne*, Bratislava: Chronos, 2007, 246 s. bola jeho habilitačnou prácou. Podľa Kolmaša, ktorý sledoval pozorne celý Slobodníkov vedecký vývoj, je to dielo založené na „precízni četbě a interpretaci čínských pramenů kladoucích značné nároky na porozumění specifické nábožensko-politické terminologii i na její správný výklad.“ V tejto knihe Slobodník prekročil požiadavky, ktoré sa obyčajne kladú na habilitačné práce rozsahom materiálov týkajúcich historických vzťahov štátu a náboženstva v Ázii, v tradičných spoločnostiach Tibetu a Číny, potom kuomintangskej Číny a nakoniec Čínskej ľudovej republiky po roku 1949. Posledné kapitoly sa venujú neustále sa meniacej náboženskej politike voči tibetskému buddhizmu maoistického a postmaoistického obdobia. Súhlasím s Kolmašovým ocenením. Sám sa s religionistickou problematikou Číny zaoberám vyše štvrtstoročia a stojím za tým, čo tvrdím.

Z jeho vedeckých štúdií treba spomenúť jeho rozsiahlu esej „The Perception of Tibet in China: between Disdain and Fascination“, ktorú predniesol na medzinárodnej konferencii v Bratislave a v Smoleniciach usporiadanej Institute Monumenta Serica, Sankt Augustin, NSR, pri príležitosti mojich 70. narodenín v dňoch 21.-25.2. 2003 pod názvom: Fascination and Understanding: The Spirit of the Occident and the Spirit of China in Reciprocity.“ Uverejnil ju v časopise *Furen*, 17, Taipei: Catholic University, 2006, pp. 71-110.

Významné sú dve kapitoly vo vedeckých monografiách vydané v dvoch zahraničných vydavateľstvách, z ktorých jednu som práve spomenul a druhá „Socialist Anti-Orientalism: Perceptions of China in Czechoslovak Travelogues from the 1950s, ktorá vyšla v zborníku *Postcolonial Europe: Essays on Post-Communist Literatures and Cultures*. Leiden: Brill, 2015, pp. 299-314. Štyri takéto kapitoly vyšli v domácich vydavateľstvách z ktorých za najoriginálnejšiu pokladám „Súfizm v Číne: Kenotaf Šajcha Čchuan-sin Tao-cua v provincii Kansu“, ktorá vyšla v zborníku *Súčasná podoba súfizmu od Balkánu po Čínu*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2010,

pp. 201-232. Z celkového počtu Slobodníkových vedeckých prác uverejnených v zahraničných časopisoch (v bibliografii ich udáva osem spolu s českými časopismi; ďalších deväť štúdií publikoval v zahraničných časopisoch a v zahraničných konferenčných a nekonferenčných zborníkoch) sú také, ktoré vyšli v *Archive orientálnom*, v časopise *Religio, Religion, State & Society, Religionen Unterwegs* a v inom nemeckom *China heute*, kde začal publikovať po vyše zmienenej konferencii v Bratislave a v Smoleniciach. Je to časopis, ktorý sa rozširuje po celom svete a venuje sa religionistickej problematike, kde má Tibet ako súčasť ČĽR pevné miesto a venuje sa mu veľa pozornosti. Pokiaľ ide o domáce vedecké časopisy tam je to na prvom mieste *Asian and African Studies*, ktorý mu bol najbližšie počas niekoľkých rokov keď pracoval v Kabinete orientalistiky SAV (teraz Ústav orientalistiky SAV). Slobodníkovce práce zrejme rokmi nestrácajú na cene o čom svedčí, medziiným aj to, že jedna z týchto štúdií z roku 2004 o panovníckom rode Phag-mo-gru bola reprinted v zborníku *Critical Readings on the History of Tibetan Foreign Relations*. Leiden: Brill 2013, pp. 357-375. Tu treba spomenúť jeho štúdiu „Tribute and trade: economic exchanges between Central Tibet and Early Ming China“, ktorá vyšla v časopise *Studia orientalia slovacica*, 12, 2, 2013, pp. 227-246. Slobodník bol jedným zo zakladateľov tohto časopisu a určitú dobu jeho hlavným redaktorom. Zo štyroch vedeckých štúdií v zahraničných recenzovaných vedeckých zborníkoch spomeniem aspoň jednu „Everything here is Original, Everything is so Chinese: Travel Diary of Count József Zichy from China (1876)“, ktorá vyšla v *Chinese Journal of European Languages and Cultures*, Vol. 6, v zborníku Peking University of Foreign Languages, 2011, pp. 418-436. . Pokiaľ ide o ČĽR a čínsky svet je to dosť málo (iba dve štúdie počas jeho takmer dvadsaťročnej sinologickej kariéry!). Ale to je daň jeho vzťahu k Číne a naopak.

Nebudem tu spomínať ďalšie Slobodníkovce vedecké práce, ktorých by malo byť pre udelenie vedecko-pedagogického titulu univerzitného profesora 40 a on ich dokladuje počtom 44, ale poukážem krátko na jeho vedecko-populárne práce ako sú *Tibet. Tibetská kniha mŕtvych v obrazoch: krajina, dejiny, ľudia, kultúra*. Bratislava: Fidat 1996, 81 s. a jedna z jeho posledných prác *Labrang: Svet tibetského kláštora*. Bratislava: Slovart, 2013, 191 s. , kde ukazuje svoje znalosti, pozorovania a rozprávačský talent. Je aj vynikajúcim prekladateľom z tibetskej a čínskej literatúry. Jemu a Viere Prokešovej ďakujeme za slovenskú verziu tibetskej poézie z prelomu 17. a 18. storočia *Hlasy Lhasy: básne 6. dalajlamu*. Bratislava: Petrus, 2003, 96 s. a niekoľko iných prekladov poviedok čínskych spisovateľov Taši Dawu, Ma Jüana a Jang Lienu. Treba vyzdvihnúť aj jeho redaktorské práce, najmä tie ktoré sa týkajú Číny aj Orientu všeobecne. Osobne som mu veľmi zaviazaný za organizačnú a editorskú pomoc pri troch mojich podujatiach v poslednom desaťročí, výsledkom ktorej boli tri zborníky: *Trade, Journeys, Inter- and Intracultural Communication in East and West*

(up to 1250). Bratislava: Institute of Oriental Studies, 2006, 310 s., *Eastern Christianity, Judaism and Islam between the Death of Muhammad and Tamerlane (632-1405)*. Bratislava: 2011, 2. vyd. 2014, 291s. a Findeisen, Raoul David and Slobodník, Martin: *Talking Literature: Essays in Chinese and Biblical Writings and Their Interaction*. Wiesbaden: Harrassowitz Verlag , 2013, 259 s.

Vcelku konštatujem, že výsledky, ktoré doc. Martin Slobodník vo svojej práci dosiaľ dosiahol, značne prekračujú požiadavky, ktoré sa požadujú pre inauguráciu a preto odporúčam, aby mu bol udelený vedecko-pedagogický titul „profesor“ pre orientálne jazyky a kultúry na Univerzite Komenského.

V Bratislave, dňa 27. novembra 2015.

PhDr. Marián Gálik, DrSc.
emeritný člen Učenej spoločnosti SAV
držiteľ Ceny Alexandra von Humboldta